

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΑΤΤΙΚΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ

21-24 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 2015

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ

ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου διοργανώνει διεθνές επιστημονικό συνέδριο σχετικά με τη μελέτη του Αθηναϊκού Δράματος και της Αττικής Ρητορείας με θέμα:

Ποιητής και Ρήτορας: Μια Συμβιωτική Σχέση στη Δημοκρατική Αθήνα

Το τετραήμερο αυτό συνέδριο, στο πλαίσιο του οποίου θα εγκαινιαστεί το Εργαστήριο Αρχαίας Ρητορικής και Δραματικής Τέχνης και θα εορταστεί η δεκαετής επέτειος λειτουργίας του Τμήματος Φιλολογίας, σκοπό έχει να εξετάσει τη στενή και αλληλοεξαρτώμενη σχέση μεταξύ του δραματικού ποιητή και του ρήτορα εντός του ιστορικού περιγράμματος της αθηναϊκής δημοκρατίας. Το εν λόγω συνέδριο θα αποτελέσει πόλο έλξης για ένα ευρύτατο φάσμα διεθνώς διακεκριμένων ερευνητών και μελετητών, οι οποίοι μάλιστα ειδικεύονται σε ποικίλους τομείς της σπουδής του Αρχαίου Θεάτρου και της Αττικής Ρητορείας. Αυτή η σημαντική επιστημονική συνάντηση στοχεύει στο να θέσει καίρια ερωτήματα αναφορικά με τον τρόπο, με τον οποίον τα έργα της τραγικής και κωμικής ποίησης, που συντέθηκαν στην κλασική και μετακλασική περίοδο, απηχούν πολιτικές αντιπαραθέσεις και κοινωνικές συγκρούσεις, όπως αυτές έχουν τωόντι προβληθεί με ιδιαίτερη ευγλωττία και ενάργεια μέσα από τα περιλάλητα δημιουργήματα της Αττικής Ρητορείας. Δεν αποτελεί πράγματι έκπληξη το γεγονός ότι η εντυπωσιακή αλληλεξάρτηση που μπορεί να εντοπιστεί μεταξύ των ειδικών ενδιαφερόντων και των ελατηρίων δράσης των ποιητών και των ρητόρων κατέχει κεντρική θέση μέσα στο πλαίσιο ενός πολυσύνθετου και πολυδύναμου διαλόγου, σχετικού κυρίως με τους συναρπαστικούς τρόπους, με τους οποίους το αθηναϊκό δράμα του 5^{ου} και του 4^{ου} αιώνα π.Χ. αξιοποίησε και ενεργοποίησε περαιτέρω όχι μόνο τα ήδη ιδιαιζόντως λεπτοурρημένα σχήματα λόγου αλλά και την κοινωνική και πολιτική σημασία της ρητορείας και της ρητορικής τέχνης.

Επιπλέον, το εν επικεφαλίδι συνέδριο αποσκοπεί στο να συμβάλει δημιουργικά στην εις βάθος διερεύνηση της εκτεταμένης επίδρασης που άσκησε η Αττική Ρητορεία ως υπολογίσιμη ηθική και παιδευτική δύναμη πάνω στο Αττικό Δράμα. Θεωρούμε ότι τόσο ο ποιητής όσο και ο ρήτορας επιδιώκουν να προσδώσουν βάθος και κύρος στα κεντρικά σημεία του έργου τους και να αναδείξουν ακόμη περισσότερο τα αξονικά θέματά τους μέσα από την ευρεία χρήση της ρητορικής τέχνης, ενώ ταυτόχρονα, μέσω ενός επιδέξιου χειρισμού των προγεγενημένων, αναστοχάζονται το παρελθόν και θέτουν απαράβατα κριτήρια για τη διαμόρφωση του μέλλοντος. Το ως άνω συνέδριο, ως εκ τούτου, επιδιώκει να προβάλλει, στο μέτρο του δυνατού, την κοινή πρόθεση του δραματικού ποιητή και του ρήτορα να δημιουργήσουν ευνοϊκές συνθήκες εσωτερικής σταθερότητας στη δημοκρατική Αθήνα, καθώς και να προσδώσει ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία του δράματος και της ρητορικής ως σημαντικότερα πολιτικά και κοινωνικά εργαλεία κριτικής και αξιολόγησης.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ανδρέας Μαρκαντωνάτος, Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας, Διευθυντής του Εργαστηρίου Αρχαίας Ρητορικής και Δραματικής Τέχνης

Ελένη Βολονάκη, Αναπληρώτρια Διευθύντρια του Εργαστηρίου Αρχαίας Ρητορικής και Δραματικής Τέχνης

Τόπος Διεξαγωγής: Κεντρικό Αμφιθέατρο

Για περισσότερες πληροφορίες παράκληση να επικοινωνήσετε με την Επίκουρη Καθηγήτρια Ελένη Βολονάκη (volonaki@uop.gr και evolonaki2003@yahoo.co.uk)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

21 Οκτωβρίου 2015 (Τετάρτη)

17.00-18.00: Υποδοχή-Εγγραφές

18.00-18.30: Έναρξη του Συνεδρίου

Εναρκτήρια Ομιλία

18.30-19.30: Edward Harris (Πανεπιστήμιο του Ντάραμ, Ηνωμένο Βασίλειο)

*Αισχύλου Ευμενίδες. Ο Ρόλος του Αρείου Πάγου και ο Πολιτικός Λόγος στην Αττική
Τραγωδία*

19.30-20.00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

1^η Θεματική Ενότητα: Αττικό Δράμα

*1^η Συνεδρία: Η Μετάβαση από τον Κόσμο της Ρητορείας στον Κόσμο του
Αθηναϊκού Δράματος I*

Πρόεδρος: Ανδρέας Μαρκαντωνάτος (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

20.00-20.30: Ιωάννης Περυσινάκης (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)

*Από την Παλαιά Διαμάχη ανάμεσα στην Ποίηση και στην Φιλοσοφία. Αρχαϊκές Ηθικές
Αξίες και Πολιτική Συμπεριφορά στους Βατράχους του Αριστοφάνη*

20.30-21.00: Marcel Lysgaard Lech (Πανεπιστήμιο του Syddansk, Δανία)

*Παρελθόν, Παρόν και Ουρές Αλόγων. Ιδεολογία και Χορός στους Ιππείς του
Αριστοφάνη*

21.00-23.00 Δείπνο

22 Οκτωβρίου 2015 (Πέμπτη)

2^η Θεματική Ενότητα: Αττική Ρητορεία

2^η Συνεδρία: Η Μετάβαση από τον Κόσμο του Αθηναϊκού Δράματος στον Κόσμο της Αττικής Ρητορείας I

Πρόεδρος: Mike Edwards (Πανεπιστήμιο του Roehampton, Ηνωμένο Βασίλειο)

10.00-10.30: Manfred Kraus (Πανεπιστήμιο της Τυβίγγης, Γερμανία)

Ποιητής και Ρήτορας από τη σκοπιά ενός φιλοσόφου: ο Αριστοτέλης για την Ποιητική και Ρητορική ως δίδυμες τέχνες

10.30-11.00: Αθανάσιος Ευσταθίου (Ιόνιο Πανεπιστήμιο)

Ο Ρήτορας ως Ερμηνευτής της Δραματικής Ποίησης

11.00-11.30: Ελένη Βολονάκη (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Διήγηση και Θεατρικότητα στην Δικανική Ρητορεία

11.30-12.00 Ροζαλία Χατζηλάμπρου (Πανεπιστήμιο Αθηνών)

Χρόνος και Επιχείρημα στην Αττική Ρητορική και στη Δικανική Ρητορεία. Η Περίπτωση του Ισαίου

12.00-12.30: ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

3^η Συνεδρία: Η Μετάβαση από τον Κόσμο της Ρητορείας στον Κόσμο του Αθηναϊκού Δράματος II

Πρόεδρος: Γεωργία Ξανθάκη – Καραμάνου (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

12.30-13.00: Andrea Rodighiero (Πανεπιστήμιο της Βερόνα, Ιταλία)

«Ὅρᾶτε ταῦτα, τῆσδε γῆς ἐγχώριοι;». Ρητορικός Λόγος στον Οιδίποδα επί Κολωνά του Σοφοκλή

13.00-13.30: Guido Avezzi (Πανεπιστήμιο της Βερόνα, Ιταλία)

Η Ρητορική της Εκάβης

13.30-14.00: Judith Mossman (Πανεπιστήμιο του Νόττινχαμ, Ηνωμένο Βασίλειο)

Η Εκάβη ως Ρήτωρ. Τρωάδες 969-1032 και Αυτοχαρακτηρισμός

14.00-16.30: Γεύμα

4^η Συνεδρία: Η Μετάβαση από τον Κόσμο του Αθηναϊκού Δράματος στον Κόσμο της Αττικής Ρητορείας II

Πρόεδρος: Φλώρα Μανακίδου (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης)

17.00-17.30: László Horváth (Πανεπιστήμιο της Βουδαπέστης, Ουγγαρία)

Δραματικά Στοιχεία ως Ρητορικά Μέσα στον Κατά Τιμάνδρου του Υπερείδη

17.30-18.00: Ευάγγελος Αλεξίου (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)

Ποίηση, Ρητορική και οι «Αγελαίοι Σοφιστές». Ο Νεωτεριστικός Ισοκράτης

18.00-18.30: Μαρία Ξανθού (Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ, Ηνωμένο Βασίλειο)

Υποκριτές και Αναγνώστες. Ισοκράτους Περί Ειρήνης, Ρητορική Περιπλοκή και Θεατρικότητα

18.30-19.00: Ελένη Αλεξανδρή (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Η Ρητορική της πλεονεξίας στον Ισοκράτη

19.00-19.30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

5^η Συνεδρία: Η Μετάβαση από τον Κόσμο της Ρητορείας στον Κόσμο του Αθηναϊκού Δράματος III

Πρόεδρος: Judith Mossman (Πανεπιστήμιο του Νόττινχαμ, Ηνωμένο Βασίλειο)

19.30-20.00: Adele Scafuro (Brown University, ΗΠΑ)

Η Ρητορική στον Ορέστη του Ευριπίδη

20.00-20.30: Ιωάννα Καραμάνου (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Αποσπάσματα Ευριπίδειας Ρητορικής. Η Σκηνή της Δικανικής Αντιπαράθεσης στον Αλέξανδρο του Ευριπίδη

20.30-21.00: Edith Hall (KCL, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Ηνωμένο Βασίλειο)

Βιντεοσκοπημένη Ομιλία

Η Πολιτική Διάσταση της Φωνασκίας στους Ιππείς του Αριστοφάνη

21.00-23.00 Δείπνο

23 Οκτωβρίου 2015 (Παρασκευή)

3^η Θεματική Ενότητα: Μέση και Νέα Κωμωδία

6^η Συνεδρία: Η Ρητορική της Οικογένειας και του Έρωτα στο Αττικό Δράμα

Πρόεδρος: Adele Scafuro (Brown University, ΗΠΑ)

10.00-10.30: Brenda Griffith-Williams (UCL, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Ηνωμένο Βασίλειο)

Οικογένειες και Οικογενειακές Σχέσεις στον Ρητορικούς Λόγους του Ισαίου και της Μέσης και Νέας Κωμωδίας

10.30-11.00: Ανδρέας Φουντουλάκης (Πανεπιστήμιο Κρήτης)

Η Ρητορική του Έρωτα στη Σαμία του Μενάνδρου

11.00-11.30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

4^η Θεματική Ενότητα: Η πρόσληψη της Αττικής Ρητορείας στην Λυρική Ποίηση και στο Αττικό Δράμα (και αντιστρόφως)

7^η Συνεδρία: Αρχαϊκός Λυρισμός, Αθηναϊκό Δράμα και Αττική Ρητορεία

Πρόεδρος: Chris Carey (UCL, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Ηνωμένο Βασίλειο)

11.30-12.00: Γεωργία Ξανθάκη – Καραμάνου (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Ο Δραματικός Αγών στις Φοίνισσες του Ευριπίδη και η Πρόσληψή του στο Μετα-Ευριπίδειο Θέατρο. Η Περίπτωση του PSI 1303

12.00-12.30: Mike Edwards (Πανεπιστήμιο του Roehampton, Ηνωμένο Βασίλειο)

Οι Ρήτορες στο Αττικό Δράμα

12.30-13.00: Βασίλειος Κωνσταντινόπουλος (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Τα Δραματικά Στοιχεία στις Δημηγορίες του Θουκυδίδη

13.30-15.30: ΓΕΥΜΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

17.00-18.00: Chris Carey (UCL, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Ηνωμένο Βασίλειο)

Δημοκρατία και Διχόνοια στη Εκκλησία του Δήμου και στο Αττικό Θέατρο

18.00-18.30: ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

19.00-21.00: **Τελετή Δεκαετούς Επετείου του Τμήματος Φιλολογίας**

22.00: **Επίσημο Δείπνο Συνεδρίου και Επετείου**

24 Οκτωβρίου 2015 (Σάββατο)

8^η Συνεδρία: Αρχαϊκός Λυρισμός, Αθηναϊκό Δράμα και Αττική Ρητορεία II

Πρόεδρος: Guido Avezzi (Πανεπιστήμιο της Βερόνα, Ιταλία)

10.30-11.00 Πηνελόπη Φραγκάκη (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Η Πρόσληψη της Αττικής Ρητορείας από το Αθηναϊκό Δράμα. Η Χρήση Ρητορικών Τεχνικών στα Θεατρικά Έργα του 5^{ου} αιώνα π.Χ.

11.00-11.30: Μαργαρίτα Σωτηρίου (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Πτυχές της Επινίκιας Ρητορικής στην Υπηρεσία του Δημοκρατικού Πολιτικού Συστήματος

11.30-12.00: ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Μελλοντικές Προοπτικές στη Διδασκαλία και στην Έρευνα του Αττικού Δράματος και της Αττικής Ρητορείας

12.00-13.00: Συντονιστής: Ανδρέας Μαρκαντωνάτος, Συμμετέχοντες Ομιλητές:

Guido Avezzi, Mike Edwards, Αθανάσιος Ευσταθίου, Ελένη Βολονάκη

13.00-15.00: ΓΕΥΜΑ

Τέλος Συνεδρίου